

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Основи економічної теорії»
обов'язковий компонент
освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден
і авіадвигунів**

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 26.09.2022 № 9

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу
Протокол від 19.09.2022 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 23.09.2022 № 9

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління,
протокол від 29.08.2022 № 2

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, к.е.н.,
спеціаліст вищої категорії, викладач - методист, Пушкар О. І.

Рецензенти:

1. Викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., старший викладач Цимбалістова О.А.
2. Зав. кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування, к.е.н., доцент КІ ВНЗ «Університет ім. А. Нобеля» Єфременко А.Г.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» складена відповідно до освітньої-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів

Основи економічної теорії є системою наукових поглядів на господарське життя суспільства, які дають всебічне уявлення про закономірності його розвитку та не лише пояснює, як відтворюється суспільство, а й сприяє запобіганню повторення негативних економічних явищ, дає можливість прогнозувати майбутній розвиток.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ефективна організація економічних відносин, економічні закони та раціональне розміщення ресурсів.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна є теоретичною базою для вивчення та засвоєння дисциплін: «Економіка підприємства», «Економіка цивільної авіації» та забезпечує засвоєння спеціальних та нормативних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Загальні основи економічної теорії
2. Форми організації суспільного виробництва
3. Суб'єкти ринкової економіки
4. Теорія поведінки споживача
5. Теорія підприємства: виробництво й витрати
6. Теорія ринкових структур: ринок продукту
7. Ринки факторів виробництва
8. Показники макроекономіки. Макроекономіка і теорія макроекономічної нестабільності
9. Макроекономічна політика держави
10. Світове господарство
11. Економічні аспекти глобальних проблем

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є розкриття механізму функціонування ринкової системи суспільства на макро-, мезо- і мікрорівнях, з'ясування принципів, категорій та законів, які регулюють економічне життя суспільства та його складових.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи економічної теорії» сформувані у здобувачів знання щодо сутності та закономірностей розвитку економічної системи суспільства та поведінки економічних суб'єктів за ринкових умов.

1.3. Згідно з вимогами освітньої-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- глибинні економічні взаємозв'язки;
- загальні засади економічного життя суспільства;

- механізм дії економічних законів та їх використання в процесі господарської діяльності.

вміти:

- аналітично мислити;
- орієнтуватися в мінливих економічних умовах;
- давати наукову оцінку економічній політиці: соціально-економічним процесам;
- проводити економічні розрахунки і успішно вирішувати господарські задачі.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов під час професійної діяльності, у процесі навчання, що передбачає розуміння економічних законів, глибинних економічних взаємозв'язків, економічних теорій, теоретичне осмислення економічної дійсності для оптимізації ринкової поведінки економічних суб'єктів за допомогою аналітичних, графічних, табличних моделей, методів економічних, соціальних, та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК2	ЗК-2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	ЗК12	ЗК-12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

1.4. Форма підсумкового контролю залік.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 1 2 0 годин / 4 кредити ECTS.

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

Тема № 1. Загальні основи економічної теорії.

Зародження і розвиток економічної теорії. Предмет, метод і функції економічної теорії. Виробництво та його фактори. Продуктивні сили та виробничі відносини. Власність у системі економічних відносин. Економічні потреби та інтереси. Тенденції розвитку економічних відносин в Україні та світі. Економічна система.

Тема № 2. Форми організації суспільного виробництва.

Товарна форма організації суспільного виробництва. Гроші та грошовий обіг. Витрати виробництва. Прибуток. Ринкова економіка. Капітал сфери обігу.

Тема № 3. Суб'єкти ринкової економіки.

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Підприємство. Капітал і наймана праця. Підприємництво в аграрній сфері. Держава як суб'єкт ринкових відносин.

Тема №4. Теорія поведінки споживача.

Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Корисність. Кількісна теорія корисності. Порядкова теорія корисності. Еластичність попиту і пропозиції, їх практичне використання.

Тема № 5. Теорія підприємства: виробництво й витрати.

Теорія виробництва. Виробнича функція. Теорія витрат.

Тема № 6. Теорія ринкових структур: ринок продукту.

Ринок досконалої конкуренції. Недосконала конкуренція. Дохід і прибуток фірми, підприємницький дохід. Максимізація прибутку фірми в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.

Тема № 7. Ринки факторів виробництва.

Особливості ринку факторів виробництва. Ціна факторів виробництва. Ринок праці та визначення заробітної плати. Ринок капіталу і відсоток. Поняття дисконтованої величини. Ринок землі і земельна рента.

Тема № 8. Показники макроекономіки. Макроекономіка і теорія макроекономічної нестабільності.

Сутність національного рахівництва. Методика розрахунку основних макроекономічних показників. Макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку ринкової економіки. Зайнятість та безробіття. Інфляція та її види. Антиінфляційна політика держави.

Тема № 9. Макроекономічна політика держави.

Класична теорія макроекономічної рівноваги. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Фіскальна політика держави. Монетарна політика держави. Банківська система. Депозитний мультиплікатор.

Тема № 10. Світове господарство.

Світове господарство. ТНК. Міжнародний поділ праці та спеціалізація. Міжнародна економічна інтеграція. ЄС.

Тема № 11. Економічні аспекти глобальних проблем.

Глобальні проблеми сучасності, їх економічний аспекти. Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем та в розвитку світового господарства.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка – К.: ЦНЛ ., 2018.- 688с.
2. Горлач М.І., Соколов М.О., Кримов М.І., Лисенко С.Ф. та ін.. Економічна теорія: підручник для вищої школи – К.: ЦУЛ ., 2017.-532с.
3. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: Навчальний посібник – К.: Знання, 2014. – 711 с.
4. Базилевич В.Д. Економічна теорія: політекономія: практикум: Навчальний посібник – К.: Знання, 2013. – 496 с.
5. В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. Економічна теорія: підручник – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 608 с.
6. Моцелюк Н.В. Політична економія. Економічний розвиток. Сучасні економічні системи. Світове господарство: Навчальний посібник – К.:ЦУЛ, 2014.-168с.
7. Осецький В.Л. Політекономія: Навчальний посібник – К.: НАУ, 2013. – 380 с.
8. Семененко В.М., Коваленко Д.І. Економічна теорія: Політекономія: Навчальний посібник – К.: ЦНЛ ., 2017.- 428с.
9. Сірко А.В.Економічна теорія: Політекономія: Підручник – К.:ЦУЛ, 2017.- 448с.
10. Старостенко Г.Г., Мірко Н.В. Політична економія: Навчальний посібник – К.: Кондор – Видавництво, 2013. – 464 с.
11. Федоренко В.Г. Політична економія: Підручник-К.:Алерта, 2015. – 487с.
12. Якобчук В.П. Економічна теорія: Навчальний посібник – К.:Ліра – К, 2015 – 408с.

Додаткова:

1. Базиліук А.В., Дерій Ж.В., Концева В.В., Хоменко І.О. Економічна теорія. Практикум: Навчальний посібник – К.: ЦУЛ ., 2012.-312с.
2. Башнянин Г.І. Політична економія. Навчальний посібник. – К.:ЦУЛ, 2013. – 410 с.
3. Кузнєцова Л.В. Політична економія: Навчально – методичний посібник – К.: НУХТ, 2011. – 181 с.
4. Лопух К.В. Сучасний монетаризм: Монографія – К.: ЦУЛ, 2015.-272с.
5. Луценко Г.П. Курс економічної теорії: практика і теорія: Електронний посібник – Кременчук: КЛК НАУ, 2011. – 207 с.
6. Мельникова В.І. Національна економіка: Навчальний посібник – К.: ЦУЛ, 2012. – 248 с.
7. Носова О.В. Національна економіка: Навчальний посібник – К.: ЦУЛ, 2013. – 512 с.
8. Панчишин С.М. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2-х кн. / За ред. С.М.. — К.: Знання, 2013. 615 с.
9. Старостенко Г.Г. Національна економіка: Навчальний посібник – К.: Ліра – К,

2011. – 432с.

10. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: Навчальний посібник – К.: ЦУЛ., 2012. – 280 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua.

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти

Питання для підсумкового контролю (заліку):

1. Зародження і розвиток економічної теорії.
2. Предмет, методи і функції економічної теорії.
3. Економічні закони і категорії.
4. Економічна теорія і обґрунтування економічної політики.
5. Виробництво та його фактори. Продуктивні сили та виробничі відносини.
6. Власність у системі економічних відносин.
7. Економічна потреби та інтереси.
8. Тенденції розвитку економічних відносин в Україні та у світі.
9. Економічна система. Моделі економіки.
10. Товарна форма організації суспільного виробництва.
11. Гроші та грошовий обіг.
12. Ринкова економіка.
13. Капітал сфери обігу.
14. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки.
15. Капітал і наймана праця.
16. Підприємництво в аграрній сфері.
17. Держава як суб'єкт ринкових відносин.
18. Закономірності та етапи розвитку капіталістичної економічної системи.
19. Економічна система сучасного капіталізму.
20. Соціалістична економічна система та її еволюція.
21. Загальна криза державного соціалізму. Перехідна економіка.
22. Просте та розширене відтворення.
23. Проблеми формування в Україні соціально-орієнтованої економічної системи.
24. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
25. Корисність. Кількісна теорія корисності.
26. Порядкова теорія корисності.
27. Еластичність попиту і пропозиції, її практичне використання.
28. Теорія виробництва. Виробнича функція.
29. Теорія витрат.

30. Ринок досконалої конкуренції.
31. Рівновага споживача і рівновага виробника.
32. Недосконала конкуренція.
33. Монополія. Антимонopolістичне законодавство України.
34. Доход і прибуток фірми, підприємницький доход.
35. Максимізація прибутку фірми в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.
36. Особливості ринку факторів виробництва. Ціна факторів виробництва.
37. Ринок праці та визначення заробітної плати.
38. Ринок капіталу та процент.
39. Ринок землі й земельна рента.
40. Економічне зростання, його типи.
41. Сутність національного рахівництва.
42. Методи розрахунку основних макроекономічних показників.
43. Макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку ринкової економіки.
44. Зайнятість та безробіття.
45. Інфляція та її види. Антиінфляційна політика держави.
46. Економічна криза в Україні (1990-1999 рр.): причини, шляхи подолання.
47. Класична теорія макроекономічної рівноваги.
48. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки.
49. Фіскальна політика держави.
50. Монетарна політика держави.
51. Банківська система. Депозитний мультиплікатор.
52. Світове господарство. ТНК.
53. Форми міжнародних економічних відносин.
54. Міжнародна економічна інтеграція. ЄС.
55. Причини виникнення та соціально-економічна сутність глобальних проблем.
56. Основні глобальні проблеми сучасності.
57. Політична економія, мікроекономіка, макроекономіка – теоретичні економічні науки.
58. Марксизм і маржиналізм.
59. “Парадокс Сміта”.